

Vydržení vlastnictví státem

Okolnost, že jako vlastník nemovitosti je zapsán v katastru nemovitostí stát, který také prostřednictvím určité organizace s nemovitostí hospodařil, aniž by byl jakkoli obcí upozorněn na to, že vlastníkem předmětné nemovitosti stát není, je dokladem dobré víry státu o vlastnictví k nemovitosti v důsledku splnění předpokladů pro vydržení vlastnictví.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 28 Cdo 1966/2012, ze dne 2.10.2012)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl o dovolání dovolatele Obce S.S., zastoupené JUDr. J.W., advokátkou, proti rozsudku Krajského soudu v Plzni z 10. 10. 2011, sp. zn. 11Co 30/2010, vydanému v právní věci vedené u Okresního soudu v Sokolově pod sp. zn. 7C 363/2006 (žalobce Obce S.S., zastoupené JUDr. J.W., advokátkou, K.V., proti žalovaným: 1) Lesům ČR, státnímu podniku, a 2) Ředitelství silnic a dálnic ČR, státní příspěvkové organizaci, zastoupenému JUDr. Z.L., advokátkou, K.V., o určení vlastnického práva k nemovitostem, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění :

O žalobě žalující obce, podané u Okresního soudu v Sokolově pod sp. zn. 7C 363/2006, bylo rozhodnuto rozsudkem uvedeného soudu prvního stupně ze 14. 10. 2009, č. j. 7C 363/2006-46. Tímto rozsudkem bylo určeno, že Obec S.S. je vlastníkem pozemků parc. v katastrálním území S. S. u S., zapsaných na listu vlastnictví (katastrální středisko S.). Žalovaným Lesům České republiky bylo uloženo zaplatit žalující Obci S.S. na náhradu nákladů řízení 13.863,50 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku.

O odvolání žalovaných Lesů České republiky, s. p., proti uvedenému rozsudku soudu prvního stupně bylo rozhodnuto rozsudkem Krajského soudu v Plzni z 10. 10. 2011, sp. zn. 11Co 30/2010. Tímto rozsudkem odvolacího soudu byl rozsudek Okresního soudu v Sokolově ze 14. 10. 2009, č. j. 7C 363/2006-46, změněn ve věci samé tak, že žaloba žalující obce byla zamítnuta; o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně bylo odvolacím soudem rozhodnuto tak, že žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně. O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto tak, že žalující obci bylo uloženo nahradit žalovaným Lesům České republiky na náhradu těchto nákladů řízení 3.000,- Kč do tří dnů od právní moci rozsudku odvolacího soudu; také bylo žalující obci uloženo zaplatit žalovanému Ředitelství silnic a dálnic ČR na náhradu nákladů odvolacího řízení 26.693,- Kč do tří dnů od právní moci rozsudku odvolacího soudu.

V odůvodnění rozsudku odvolacího soudu bylo uvedeno, že odvolací soud přezkoumal odvoláním napadený rozsudek soudu prvního stupně podle ustanovení § 212 občanského soudního řádu, včetně řízení, které vydání tohoto rozsudku předcházelo, a dospěl k závěru, že podané odvolání je důvodné.

Vzhledem k tomu, že žalované Lesy České republiky sdělily soudu, že podstatná část nemovitostí, o něž jde v tomto řízení, převedly do práva hospodaření Ředitelství silnic a dálnic ČR, odvolací soud (poté, co obdržel návrh žalující obce na vstup dalšího účastníka do řízení - Ředitelství silnic a dálnic ČR ohledně části předmětu řízení) usnesením připustil přistoupení uvedeného druhého žalovaného do tohoto řízení; tento další žalovaný hospodaří nyní s většinou pozemků, které jsou tu předmětem sporu (s výjimkou pozemků v katastrálním území S. S. u S.).

Odvolací soud poukazoval na to, že při svém rozhodování měl na zřeteli, že v této právní věci rozhodoval již i dovolací soud rozsudkem z 3. 11. 2010 (28Cdo 2679/2010 Nejvyššího soudu), který dospěl k právnímu závěru, že žalovaný státní podnik Lesy České republiky mají v této právní věci věcnou pasivní legitimaci.

Žalované Lesy České republiky i v odvolacím řízení dovozovali, že tu vydržely vlastnické právo k pozemkům, jež jsou mezi účastníky tohoto řízení sporné; jde o pozemky, o nichž žalující obec v řízení uváděla, že jí byly přiděleny přídělem č. 12 z roku 1949 a jejichž držby se obec ujala 1. 12. 1949. Také žalované Ředitelství silnic a dálnic se ztotožnilo s důvody odvolání žalovaných Lesů České republiky. Naproti tomu žalující obec S.S. trvalo na svém názoru, že tvrzená „dobrá víra žalovaných Lesů ČR, s. p., byla tu přetržena a nemohlo tu dojít k vydržení“.

Odvolací soud v odůvodnění svého rozsudku uváděl, že shodně s názorem soudu prvního stupně má za to, že z výsledků zjištění učiněných v tomto řízení vyplynulo, že žalující obec se ujala držby přidělených pozemků, o něž jde v tomto řízení, k 1. 12. 1949 a že tedy tu bylo na místě aplikovat ustanovení § 2 zákona č. [172/1991](#) Sb., o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí. Sporné pozemky tu přešly do vlastnictví žalující Obce S.S. ze zákona dne 24. 5. 1991; dne 12. 10. 2001 obdržely žalované Lesy České republiky sdělení žalující obce o tom, že bude požadovat navrácení sporných pozemků. Žalující obec Staré Sedlo však v jednoroční lhůtě, stanovené v § 8 zákona č. [172/1991](#) Sb., neučinila žádný návrh na zápis předmětných nemovitostí do jejího vlastnictví. Odvolací soud proto dovozoval (na rozdíl od soudu prvního stupně), že uvedené ustanovení § 8 zákona č. [172/1991](#) Sb. (o povinnosti obce podat do jednoho roku od nabytí vlastnictví nemovitosti návrh na záznam vlastnictví k nemovitosti do katastru nemovitostí) nezakotvuje prekluzivní lhůtu, ale jde tu o povinnost pořádkové povahy. Pokud obec nevyužila možnosti, kterou jí tu nabízel zákon č. [172/1991](#) Sb., zůstal jako vlastník sporných nemovitostí zapsán stát – Česká republika.

Odvolací soud tedy dospěl k závěru, že tu marně uplynula nejen roční pořádková lhůta stanovená zákonem č. [172/1991](#) Sb., ale že také ke dni 24. 5. 2001 uplynula již i desetiletá lhůta ve smyslu ustanovení § 134 odst. 1 občanského zákoníku, podle něhož oprávněný držitel se stává vlastníkem věci, má-li ji v nepřetržité držbě po dobu deseti let, jde-li o nemovitou věc. Přijetím zákona, v jehož důsledku došlo k přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí, nemohla být bez dalšího prolomena dobrá víra oprávněného držitele věci, který s věcí nakládal jako s vlastní (§ 129 odst. 1 občanského zákoníku). Podle názoru odvolacího soudu okolnost, že jako vlastník nemovitosti je zapsán v katastru nemovitostí stát, který také prostřednictvím určité organizace s nemovitostí hospodařil, aniž by byl jakkoli obcí upozorněn na to, že vlastníkem předmětné nemovitosti stát není, je dokladem dobré víry státu o vlastnictví k nemovitosti v důsledku splnění předpokladů pro vydržení vlastnictví. Nelze tu dovodit, měl za to odvolací soud, že žalovaný (Lesy České republiky, s. p.) přijetím zákona dobrou víru na jeden rok ztratil a teprve po jednom roce ji opětovně nabyl tak, aby se počátek běhu vydržecí doby posunul až na 24. 5. 1992. Odvolací soud tedy uzavřel, že „obec promarnila své vlastnické právo, když po dobu více jak deset let neučinila žádné úkony, kterými by své vlastnické právo, nabyté ze zákona, uchovala.“

Na základě uvedených důvodů odvolací soud podle ustanovení § 220 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu odvoláním napadený rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobu žalující obce zamítl.

O nákladech řízení před soudem prvního stupně rozhodl odvolací soud podle ustanovení § 142 odst. 1 občanského soudního řádu podle kriteria úspěchu účastníků řízení ve věci samé.

O nákladech odvolacího řízení rozhodl odvolací soud s použitím ustanovení § 224 odst. 1 občanského soudního řádu ve spojení s ustanovením § 142 odst. 1 občanského soudního řádu.

Rozsudek odvolacího soudu byl doručen 18. 11. 2011 advokátce, která žalovanou obec v řízení zastupovala, a dovolání ze strany této žalující bylo podáno u soudu prvního stupně dne 16. 1. 2012, tedy ve lhůtě stanovené v § 240 odst. 1 občanského soudního řádu.

Dovolávající se Obec S.S. navrhovala, aby dovolací soud zrušil rozsudek odvolacího soudu z 10. 10. 2011 (sp. zn. 11Co 30/2010 Krajského soudu v Plzni) a aby věc byla vrácena odvolacímu soudu k dalšímu řízení. Co do přípustnosti dovolání bylo v tomto dovolání poukazováno na ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu. Jako dovolací důvody bylo v dovolání poukazováno na to, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci a že rozhodnutí odvolacího soudu vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu oporu v provedeném dokazování.

V dovolání bylo především vytýkáno, že odvolací soud „bez jakéhokoli důkazu či shodného tvrzení účastníků dospěl k závěru, že pozemky, o něž jde v tomto řízení, byly předmětem držby ze strany žalované po dobu 10 let od 24. 5. 1991“. Podle názoru dovolávající se obce nebyl v řízení před soudy obou stupňů proveden žádný důkaz k otázce držby pozemků před 1. 1. 1992 a po tomto dni; odvolací soud tedy pochybil tím, když bez jakéhokoli důkazu dovedl držbu nemovitostí žalovaným státním podnikem Lesy České republiky, a to za situace, kdy uvedený podnik vznikl až dnem 1. 1. 1992.

Dovolávající se obec v dovolání uváděla, že rovněž nesouhlasí s názorem odvolacího soudu, že vydržecí doba počala běžet v daném případě již dnem účinnosti zákona č. [172/1991](#) Sb. Dovolávající se obec poukazovala na ustanovení § 134 odst. 4 občanského zákoníku (ve znění účinném od 1. 1. 1992), podle něhož se pro počátek a trvání vydržecí doby použijí přiměřené ustanovení o běhu promlčecí doby, a na ustanovení § 8 zákona č. [172/1991](#) Sb., jímž byla stanovena jednorozční pořádková lhůta k podání návrhu na zápis vlastnictví v evidenci nemovitostí (což obec měla splnit do 24. 5. 1992). Podle názoru uvedeném v dovolání nešlo tedy o to, „že by přijetí zákona č. [172/1991](#) Sb. znamenalo ztrátu dobré víry držitele věci, ale o to, že během jednorozční lhůty podle § 8 zákona č. [172/1991](#) Sb. vydržecí doba neběžela“.

Dovolávající se obec posléze poukazovala na zákon č. [173/2012](#) Sb., kterým byl změněn zákon č. [172/1991](#) Sb. a v jehož ustanovení je nyní nově stanoveno: Pokud vlastnické právo, které na obec přešlo podle § 1, § 2, § 2a nebo § 2b zákona č. [172/1991](#) Sb., není dosud zapsáno v katastru nemovitostí, je obec povinna nejpozději do 31. 3. 2013 uplatnit návrh vůči katastrálnímu úřadu nebo podat žalobu na určení vlastnického práva u soudu; nesplní-li obec tuto svou povinnost, považuje se den 1. dubna 2012 za den přechodu vlastnického práva na stát. Podle názoru uvedeného v dovolání z tohoto nového ustanovení „vyplývá, že do 31. 3. 2014 nemůže dojít ke zpětnému přechodu vlastnického práva na stát, a to ani na základě vydržení“. Tedy také v daném případě, podle názoru uplatněném v dovolání, stát nemohl nabýt vlastnické právo k předmětným pozemkům na základě vydržení.

Přípustnost dovolání je v tomto případě dána podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu, podle něhož je dovolání přípustné proti rozhodnutí odvolacího soudu, jímž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé.

V dovolání dovolávající se obce byl uplatněn jednak dovolací důvod, že rozhodnutí odvolacího soudu, proti němuž směřuje dovolání, vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování (ve smyslu ustanovení § 241a odst. 3 občanského soudního řádu). Dále byl uplatněn v dovolání i dovolací důvod, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci (ve smyslu ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) občanského soudního řádu).

K ustanovení § 241a odst. 3 občanského soudního řádu bylo v rozhodnutí uveřejněném pod č. 8/1994

Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, vydávané Nejvyšším soudem, vyloženo, že rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, jež nemá v podstatné části oporu v dokazování, jen jestliže soud vzal za zjištěno něco, co ve spise vůbec není, ale také jestliže nepokládá za zjištěnou podstatnou skutečnost (právně významnou), která bez dalšího z obsahu spisu naopak vyplývá. Podle názoru dovolacího soudu nelze mít za to, že by v projednávané právní věci takto odvolací soud nesprávně postupoval.

Rozhodnutí soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci (§ 241a odst. 2 písm. b) občanského soudního řádu), jestliže soud posoudil projednávanou právní věc podle nesprávného právního předpisu anebo si aplikovaný právní předpis nesprávně vyložil (viz k tomu z rozhodnutí uveřejněného pod č. 3/1998 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek text na str. 13/45).

V daném případě odvolací soud posoudil projednávanou právní věc zejména podle ustanovení § 134 odst. 1 občanského zákoníku a podle ustanovení § 8 odst. 1 zákona č. [172/1991](#) Sb., o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí (ve znění platném v době vynesení rozsudku odvolacího soudu).

Podle ustanovení § 134 odst. 1 občanského zákoníku oprávněný držitel věci se stává vlastníkem věci, má-li ji nepřetržitě v držbě po dobu tří let, jde-li o movitost, a po dobu deseti let, jde-li o nemovitost.

Pro počátek a trvání doby vydržení se podle ustanovení § 134 odst. 4 občanského zákoníku použijí přiměřeně ustanovení o běhu promlčecí doby. Podle ustanovení § 101 občanského zákoníku promlčecí doba běží (není-li v občanském zákoníku dále uvedeno jinak) ode dne, kdy právo mohlo být vykonáno poprvé.

Podle ustanovení zákona č. [172/1991](#) Sb., o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí, přecházejí věci podle tohoto zákona do vlastnictví obcí (s výjimkami plynoucími z ustanovení § 4 odst. 1 zákona č. [172/1991](#) Sb.) se všemi právy a povinnostmi, které se k tomuto majetku vztahují. Z ustanovení zákona č. [172/1991](#) Sb. tedy vyplývalo, že byly-li splněny podmínky uvedené v § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. [172/1991](#) Sb., přešly nemovitosti dnem účinnosti tohoto zákona (24. 5. 1991) do vlastnictví obce.

V ustanovení § 8 zákona č. [172/1991](#) Sb. byla obcím stanovena jednoroční pořádková lhůta k podání návrhu na zápis vlastnictví k nemovitostem, získaným podle zákona č. [172/1991](#) Sb., do evidence nemovitostí; tato pořádková lhůta k zápisu do evidence nemovitostí trvala do 24. 5. 1992.

Z žádného právního předpisu nebylo možné vyloučit uplatnění námitky vydržení vlastnického práva, týkající se přechodů věci podle zákona č. [172/1991](#) Sb. Nemožnost uplatnění námitky vydržení tu nelze vyloučit ani s poukazem na ustanovení ústavně právních předpisů (srov. k tomu např. nálezy Ústavního soudu ČR uveřejněné pod č. 160 ve svazku 9 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu ČR a pod č. 45 ve svazku 7 téže Sbírky). Nemožnost uplatnění námitky vydržení nelze bez dalšího dovodit nyní ani z ustanovení zákona č. 173/2012, na něž bylo poukazováno po vydání tohoto zákona v doplnění dovolání dovolávající se obce v daném případě.

V rozhodnutí uveřejněném pod č. 50/2000 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek vydávané Nejvyšším soudem, byl zaujat také právní názor, že do doby, po kterou měl oprávněný držitel věc v držbě, je třeba pro účely vydržení započít i dobu, po kterou věc držitel držel před 1. 1. 1992.

Vzhledem k uvedeným ustanovením právních předpisů i k citovaným právním závěrům z uveřejněné judikatury soudů (ze Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek) i z nálezů Ústavního soudu ČR (jimiž jsou obecné soudy vázány), z nichž dovolací soud vycházel i v daném případě, stejně jako je měl na zřeteli i odvolací soud ve svém rozsudku z 10. 10. 2011, proti němuž směřovalo dovolání dovolávající

se obce, nemohl dovolací soud dospět přesvědčivě k závěru, že by odvolací soud posoudil projednávanou právní věc podle nesprávného právního předpisu, anebo že by si při tomto posouzení aplikovaný právní předpis nesprávně vyložil, takže by bylo na místě toto dovoláním napadené rozhodnutí zrušit jako nesprávné. Nezbylo proto dovolacímu soudu než přikročit podle ustanovení § 243b odst. 2 občanského soudního řádu svým rozsudkem (§ 243b odst. 6 o. s. ř.) k zamítnutí dovolání dovolávající se obce, které bylo sice přípustné, ale nebylo shledáno dovoláním důvodným.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výdělku \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ochrana spotřebitele \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovněprávní vztah \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Určení otcovství \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Jméno v obchodní firmě právnické osoby](#)
- [Dokazování](#)
- [Bolestné](#)